

Godsverduistering

Tekst: dr. H. van den Belt

Een zonsverduistering is tijdelijk. De maan schuift tussen de zon en de aarde in. Het is een aangrijpend beeld voor wat er gebeurt in de secularisatie van onze cultuur. Het zicht op God is verdwenen.

Prof. Graafland heeft er een boek aan gewijd: *Gereformeerden op zoek naar God: Godsverduistering in het licht van de gereformeerde spiritualiteit* (1990). Hij levert daarmee een bijdrage aan het gesprek dat door prof. H. Berkhof is aangezwengeld over de afwezigheid van God. 'God is weg, terwijl zijn afwezigheid niet eens wordt gemist' (23). Het boek bevat een bewerking van een collegeserie in Utrecht.

Deprimerend

Dat het thema nog altijd actueel is, blijkt uit het thema van de conferentie van de Gereformeerde Bond 'Ademnood en vitaliteit van het gereformeerde leven' (13 en 14 juni). Dr. W. Dekker constateert in een van de hoofdlezingen dat wij het woord godsverduistering niet vaak meer gebruiken. Het lijkt wel alsof wij hebben afgesproken om het er niet meer over te hebben, omdat het zo deprimerend is. Terwijl ik luister naar de lezing, vraag ik me af of mijn studenten de thematiek nog herkennen. Zou ik net als Graafland een collegeserie kunnen wijden aan het verdwijnen van het godsbef in de cultuur en het antwoord van de gereformeerde spiritualiteit daarop?

Discipelschap

De jongere predikanten en de nieuwe generaties studenten zijn opgegroeid in het donker en hebben er daarom misschien minder last van dan de oudere predikanten. Bij godsverduistering gaat het echter niet om een soort heimwee naar een 'christendom-melijke cultuur'. Het gaat ook om de tastbare aanwezigheid van God in ons leven, op ons werk, in onze gezinnen.

Studenten worstelen tegenwoordig meer met de vraag hoe zij – gegeven het feit dat christenen een kleine en slinkende minderheid zijn – vorm kunnen geven aan het leven als discipel van Christus. Discipelschap klinkt inderdaad minder deprimerend dan godsverduistering.

Een van de themavelden voor het theologisch onderzoek vanuit het Cornelis Graafland Centrum zal direct betrekking hebben op de prediking. Het is immers uitdrukkelijk de bedoeling van het centrum om de gemeenten te dienen met theologische

bezinning. Het ligt voor de hand om ook de IZB en Areopagus, het centrum voor contextuele en missionaire prediking, bij die bezinning te betrekken. Hoe kan de nieuwe vraag naar de radicale navolging van Christus verbonden worden met de oudere vraag naar het verdwijnen van het godsbef? Hoe kunnen beide vragen in de prediking tot hun recht komen?

De machten

De godsverduistering heeft – zo klonk de boodschap op de conferentie – alles te maken met 'de machten'. Machten worden afgoden als wij ons vertrouwen erop zetten. Dan schuiven die machten tussen God en ons in en hebben we 'andere goden voor Zijn aangezicht' geplaatst. Als we vertrouwen op ons geld en goed, hebben we God niet meer nodig. Machten moeten ontmaskerd en afgoden aan de kaak gesteld worden. Daar ligt een belangrijke taak voor een profetische prediking. Daar is 'lef' voor nodig. Er is ook voortgaande bezinning – of theologisch onderzoek – nodig om de vragen waar de culturele crisis ons voor stelt dieper te analyseren en om te doordenken hoe wij vandaag vanuit de gereformeerde theologie en spiritualiteit aan de leerjon-

.....

*De jongere predikanten en de
nieuwe generaties studenten
zijn opgegroeid in het donker*

.....

geren van Christus geestelijk leiding kunnen geven. Je kunt er onder lijden dat er in het publieke domein zo weinig ruimte is om God en Christus ter sprake te brengen. Dat verlamme gevoel heeft ook zijn weerslag op de prediker en de prediking. Toch zou het verkeerd zijn om ons door de machten te laten verlammen. Door de angst maken we de machten groter dan zij zijn en vergeten we – in ons ongeloof – dat Christus Heere is over de machten.

De godsverduistering duurt al decennia. Het went nooit. In de term schuilt ook een belofte. Een zonsverduistering is per definitie van tijdelijke aard. De christen leeft altijd in de hoop op de nieuwe morgen. ■

De lezers van *De Waarheidsvriend* worden via deze maandelijkse rubriek op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond het Cornelis Graafland Centrum.

Dr. H. van den Belt is hoogleraar systematische theologie aan de Vrije Universiteit.